

Cáchy v politické koncepci Karla Velikého, tradice Karla velikého v Cáchách

ROMAN ŠTÉR

Základy Karlovske tradice v Cáchách byly položeny roku 788, kdy se staly zimním sídlem tohoto ve své době nejmocnějšího vládce raného středověku, který se stal vzorem pro Karla IV. a v současnosti je považován za patrona Evropské unie. Proto bývá označován, jako Otec Evropy. Z počátku však Cáchy nemůžeme označit za sídelní město, protože se Karel Veliký, stejně jako jeho předchůdci a následníci stěhoval po celé říši. Postupem času si Cáchy, které vyhledával mimo jiné i pro jejich termální prameny, zamiloval a postupně z nich učinil svojí hlavní rezidenci a centrum vzdělanosti a kultury.

Sídlem Karla Velikého se stala tzv. královská falc, kterou Karel Veliký ustanovil svojí rezidencí a kterou nechal přestavět na palác. Královské (císařské) falce byly součástí správní soustavy a panovníkům při jeho cestách poskytovaly potřebné zázemí.

Právě z Cáh s odkazem na antický Řím sjednotil Karel Veliký v bojích proti pohanským Germánům, Arabům a Avarům velkou část západní Evropy. V době úpadku západní Evropy po zániku římské říše a vzniku barbarských států, které čím dál tím víc ztrácely spojení s antickou civilizací, to byla karolinská renesance, která trend kulturního úpadku zvrátila. V karolinské říši vznikla síť klášterních a biskupských škol, které oživovaly antickou vzdělanost. Universální antickou kulturu, šířenou v karolinské říši církevními institucemi můžeme označit za tmel této rozlehlé a vnitřně nejednotné Karlovy říše. Stala se základem kulturní jednoty západní Evropy, jejímž projevem byl první universální evropský sloh, pro který používáme pojem románský.

Roku 786 založil na falci osmibokou kapli Pany Marie. Později se stala jádrem mohutnější církevní stavby a ještě později symbolem města. Zde byli v letech 936 až 1531 korunováni na římské krále panovníci Svaté říše římské, mezi nimi i čtyři čeští králové. Například roku 1349 to byl Karel IV., který po vzoru cášské kaple nechal postavit obdobný kostel na Novém Městě pražském (Karlov) a roku 1376 jeho syn Václav IV.

Roku 800 byl dokončen románský chór na půdorysu pravidelného osmiúhelníku zaklenutý ve výšce 32 metrů kopulí. Centrální prostor je v patře obklopen ambitem s bronzovým zábradlím, románské klenby jsou podepírány antickými korintskými sloupy. Na ambitu je umístěn mramorový trůn, nesoucí jméno zakladatele chrámu – Karla Velikého, který zde byl roku 814 pohřben. Více než deset let po jeho smrti, léta páně 936 zde byl korunován Ota I.

Veliký. Během následujících století pak bylo pomazáno, korunováno a symbolicky posazeno na trůn Karla Velikého celkem 30 králů a 12 královen.

V letech 1355–1414 byl na východní straně chrámové lodi vystavěn gotický chór. Právě tady jsou ve zlaté schránce uloženy ostatky Karla Velikého. V průběhu staletí kostel měnil svoji podobu. V 18. století byla přistavěna tzv. Maďarská kaple, vybudovaná na náklady krále Ludvíka I.

V současnosti patří katedrála Panny Marie v Cáchách k nejvýznamnějším církevním stavbám v Německu. Od roku 1978 je zařazena na seznam světového dědictví UNESCO.

Pozoruhodná je i historická radnice města. Původně gotická stavba byla po požáru v roce 1656 postupně přestavěna do barokní podoby a v 18. století se z ní stal městský barokní zámek. V polovině 19. století jí byla vrácena původní gotická podoba a její severní fasáda byla vyzdobena padesáti sochami říšských panovníků, erby, reliéfy a cechovními znaky. Nad hlavním vchodem radnice je plastika sedícího Krista, po jeho pravici stojí Karel Veliký s modelem kostela sv. Marie a vlevo papež Leo III., který kostel roku 804 světil. Na konzolách mezi okny stojí ve dvou řadách dvacet soch králů a císařů.

K orientaci po městě vám velmi dobře poslouží „Route de Charlemagne“, stopa Karla Velikého. Provede vás plejádou skvělých historických i moderních staveb a na jednotlivých stanovištích osvětlí témata, která byla za časů Karla Velikého stejně důležitá a aktuální jako dnes: dějiny, věda, Evropa, náboženství, moc, ekonomika a média.

Po Otcích Evropy je pojmenována Mezinárodní cena Karla Velikého udělována pod heslem: Jedno ocenění, jedna Evropa. Sál cášské městské radnice je tak od roku 1950, vždy na den nanebevstoupení Panny Marie dějištěm slavnostního předávání ocenění za zásluhy o sjednocení Evropy. Cena je tradičně udělována při slavnostním ceremoniału ve svátek Nanebevstoupení Páně na městské radnici. Návrh na její udělení předložil dne 19. prosince 1949 zakladatel čtenářského spolku „Corona Legentium Aquensis“ Kurt Pfeiffer. Z Čechů toto ocenění jako jediný obdržel Václav Havel.

Druhou cenou nazvanou po Karlu Velikém je Cena Karla Velikého pro mladé Evropany. Uděluje se projektům, které realizují mladí lidé a které prohlubují vzájemné pochopení, podporují rozvoj společného smyslu pro evropskou identitu a uvádějí reálné příklady Evropanů žijících v jednom společenství. Uděluje jí Evropský parlament společně s Nadací pro Mezinárodní cenu Karla Velikého v Cáchách.

Nejlepší projekt získá 5 000 EUR, druhý 3 000 EUR a třetí 2 000 EUR. Kromě finančního ocenění je třem konečným vítězům předána pozvánka k návštěvě Evropského parlamentu

(v Bruselu nebo Štrasburku). Představitelé všech 28 vybraných národních projektů jsou pozváni na čtyřdenní návštěvu Cách.

Ceny pro tři nejlepší projekty předá předseda Evropského parlamentu a zástupce Nadace Mezinárodní ceny Karla Velikého v Cáchách.

Cáchy si v roce 2014 připomínají výročí 1200 let od mrtí Karla velikého. Připravily hned tři výstavy. První z nich, nazvaná Místa moci, se nachází v Korunovačnickém sále cášské radnice. Expozice je zaměřena na dvorský život a představuje císaře Karla Velikého jako panovníka a vojáka, interpretuje význam a rozsah královské moci v jeho době a zároveň i karolínský mýtus spjatý s Cáchami. Další, v pořadí druhá výstava, Umění doby Karla Velikého, se nachází ve výstavních prostorách Centre Charlemagne (Centrum Karla Velikého) na Katschhofu. Setkáme se tu s překrásnými rukopisy a uměleckými díly ze zlata a slonoviny z cášských dílen. Poslední výstava nazvaná Ztracené poklady je umístěna v pokladnici katedrály a je v podstatě malým doplňkem zdejší stálé expozice. Zaměřuje na sakrální umění. Hlavním lákadlem je takzvaný Persefonin sarkofág, s největší pravděpodobností se jedná o schránku, ve které byly původně uloženy ostatky Karla Velikého. Dále je k vidění např. zlatý relikviář Karla Velikého ze 13. stol. a Lotharův kříž z roku 1000. Velká část exponátů pochází z karolínské doby, nejdeme tu však i výtvořy z otonské éry i z období vrcholného a pozdního středověku, které doplňují obraz udržovaného karolínského mýtu.

Na výstavu Karlova falc bylo vyčleněno 3,1 miliónů eur, tedy 77 miliónů korun. Výročí smrti Karla velikého si připomněla také Praha. V katedrále sv. Víta byla 25. ledna k této konána Mše svatá za účasti zástupců šlechtických rodů. Nad celou akci převzal záštitu kardinál Dominik Duka, který slavnostní vzpomínkovou mši svatou celebřoval.

Význam výročí podtrhne i nová série pamětních mincí České mincovny. Zlaté a stříbrné ražby byly vydány 25. ledna 2014 při příležitosti Mše konané za Karla Velikého. Reverzní strana mince nese portrét Karla Velikého, jeho latinské jméno Carolus Magnus a letopočty 814 (rok úmrtí) a 2014 (rok výročí). Aversní strana mince je opatřena portrétem britské královny Alžběty II. Ta je v současnosti jedním z nejvýznamnějších potomků Karla Velikého, a to v 41. generaci. V následujících dvou letech budou v této sérii vydány ještě další dvě mince s portréty císařů Svaté říše římské, a to Karla IV. a Karla I. Rakouského. Výtvarnou předlohu ražby vytvořil akademický sochař Vladimír Oppl. Autorkou návrhu mince je akademická sochařka Majka Wichnerová, vyřyla jí Alžběta Slámová. Mince o průměru: 37 mm a síle 2 mm má hmotnost: 31,1 gramů. Zlatá mince o hmotnosti 15,56 gramu vychází v nákladu 500 kusů a její prodejní cena je 16 900 Kč. Stříbrná mince o hmotnosti 13 gramů je

prodávána za 890 Kč a náklad ražby je 1 000 kusů. Pamětní mince jsou součástí série Kalendárium 2014.

Prameny a zdroje:

- <http://www.stavitele-katedral.cz>
- <http://www.nume.cz>
- <http://www.gops.cz>
- <http://www.zlate-mince.cz>
- <http://www.historickaslechta.cz>
- <http://www.aachendom.de>
- <http://www.charlemagneyouthprize.eu>
- <http://www.karlspreis.de/startseite.html>